C/2025/3978

20.8.2025 г.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

от 8 юли 2025 година

относно икономическата, социалната, трудовата, структурната и бюджетната политика на Дания

(C/2025/3978)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2024 г. за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета ([1]), и по-специално член 3, параграф 3 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

Общи съображения

(1) Регламент (ЕС) 2024/1263, който влезе в сила на 30 април 2024 г., определя целите на рамката за икономическо управление, която е насочена към насърчаване на стабилни и устойчиви публични финанси, устойчив и приобщаващ растеж и устойчивост чрез реформи и инвестиции, както и предотвратяване на прекомерен бюджетен дефицит. В регламента се предвижда, че Съветът и Комисията осъществяват многостранно наблюдение в рамките на европейския семестър в съответствие с целите и изискванията, определени в ДФЕС. Европейският семестър включва по-специално формулирането и наблюдението на изпълнението на специфичните за всяка държава препоръки. С регламента се насърчава също националната ангажираност с фискалната политика и се поставя по-силен акцент върху средносрочното планиране, наред с по-ефективно и по-съгласувано прилагане. Всяка държава членка трябва да представи на Съвета и на Комисията национален средносрочен фискално-структурен план, съдържащ нейните фискални ангажименти, както и ангажиментите за реформи и инвестиции, и обхващащ период от 4 или 5 години в зависимост от нормалната продължителност на националния законодателен цикъл. Планът за нетните разходи ([2]) в тези планове трябва да спазва изискванията на регламента, в това число изискванията консолидираният дълг на сектор „Държавно управление“ да следва правдоподобно низходяща тенденция до края на периода на корекция или да остане на разумни равнища под 60 % от брутния вътрешен продукт (БВП), а дефицитът дефицит на сектор „Държавно управление“ да бъде сведен и/или поддържан под референтната стойност по Договора от 3 % от БВП в средносрочен план. Когато държава членка поеме ангажимент да осъществи съответен набор от реформи и инвестиции в съответствие с критериите, определени в регламента, периодът на корекция може да бъде удължен с до три години.

(2) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета ([3]), с който бе създаден Механизмът за възстановяване и устойчивост („МВУ“), влезе в сила на 19 февруари 2021 г. По линия на МВУ се предоставя финансова подкрепа на държавите членки за осъществяването на реформи и инвестиции, даващи фискален стимул, финансиран от Съюза. В съответствие с приоритетите на европейския семестър за координация на икономическите политики МВУ стимулира икономическото и социалното възстановяване, като същевременно допринася за устойчиви реформи и инвестиции, по-специално за насърчаване на екологичния и цифровия преход и за укрепване на устойчивостта на икономиките на държавите членки. МВУ също така спомага за укрепването на публичните финанси и за стимулирането на растежа и създаването на работни места в средносрочен и дългосрочен план, за подобряването на

([1]) ОВ L, 2024/1263, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Нетни разходи съгласно определението в член 2, точка 2 от Регламент (ЕС) 2024/1263: „нетни разходи“ означава публичните разходи след приспадане на: i) разходите за лихви; ii) дискреционните мерки по отношение на приходите; iii) разходите по програми на Съюза, изцяло покрити с приходи от фондове на Съюза; iv) националните разходи за съфинансиране на програми, финансирани от Съюза; v) цикличните елементи на разходите за обезщетения за безработица; и vi) еднократните и другите временни мерки.

([3]) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

териториалното сближаване в рамките на Съюза и за подкрепата на непрекъснатото прилагане на Европейския стълб на социалните права.

(3) Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета ([4]) („Регламентът REPowerEU“), приет на 27 февруари 2023 г., има за цел постепенното премахване на зависимостта на Съюза от вноса на руски изкопаеми горива. Това помага за постигането на енергийна сигурност и диверсификация на енергийните доставки на Съюза, като същевременно ще увеличи използването на възобновяеми енергийни източници, капацитета за съхранение на енергия и енергийната ефективност. Дания добави нова глава за REPowerEU към своя национален план за възстановяване и устойчивост, за да финансира ключови реформи и инвестиции, които ще спомогнат за постигането на целите на REPowerEU.

(4) На 30 април 2021 г. Дания представи на Комисията своя национален план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 18, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/241. Съгласно член 19 от посочения регламент Комисията оцени целесъобразността, ефективността, ефикасността и съгласуваността на плана за възстановяване и устойчивост в съответствие с насоките за оценка в приложение V. На 13 юли 2021 г. Съветът прие своето решение за изпълнение за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Дания ([5]), който бе изменен на 9 ноември 2023 г. съгласно член 18, параграф 2, за да се актуализира максималното финансово участие за безвъзмездна финансова подкрепа, както и за да се включи в него главата за REPowerEU ([6]). Отпускането на траншовете зависи от приемането на решение на Комисията, взето в съответствие с член 24, параграф 5, в което се посочва, че Дания е изпълнила задоволително съответните ключови етапи и цели, определени в решението за изпълнение на Съвета. За да бъде изпълнението задоволително, трябва да е запазено постигането на предходните ключови етапи и цели за същата реформа или инвестиция.

(5) На 21 януари 2025 г. по препоръка на Комисията Съветът прие препоръка, с която одобри националния средносрочен фискално-структурен план на Дания ([7]). Планът беше представен в съответствие с член 11 и член 36, параграф 1, буква а) от Регламент (ЕС) 2024/1263, обхваща периода от 2025 г. до 2028 г. и установява бюджетно ограничение под формата на максимални темпове на растеж на нетните разходи, разпределено за четири години.

(6) На 26 ноември 2024 г. въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 Комисията прие Доклада за механизма за предупреждение за 2025 г., в който Дания не бе посочена като една от държавите членки, за които ще се извърши задълбочен преглед. Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, както и предложение за съвместния доклад за заетостта за 2025 г., в който се анализира прилагането на насоките за заетостта и принципите на Европейския стълб на социалните права. Съветът прие препоръката относно икономическата политика на еврозоната ([8]) на 13 май 2025 г., а съвместния доклад за заетостта на 10 март 2025 г.

(7) На 29 януари 2025 г. Комисията публикува Компас за конкурентоспособността — стратегическа рамка, която има за цел да повиши конкурентоспособността на ЕС по света през следващите пет години. В него се определят трите преобразяващи императива на устойчивия икономически растеж: i) иновации; ii) декарбонизация и конкурентоспособност; и iii) сигурност. За да се преодолее изоставането в областта на иновациите, ЕС се стреми да насърчава промишлените иновации, да подкрепя растежа на стартиращите предприятия чрез инициативи като стратегията на ЕС за подкрепа на стартиращите и разрастващите се предприятия и да насърчава въвеждането на модерни технологии като изкуствения интелект и квантовите изчислителни технологии. В стремежа си към по-екологична икономика Комисията изготви всеобхватен план за действие за енергия на достъпни цени и пакт за чиста промишленост, гарантиращи, че преходът към чиста енергия продължава да бъде разходно ефективен и благоприятен за конкурентоспособността, особено за енергоемките сектори, и е двигател на растеж. За да се намалят прекомерните зависимости и да се повиши сигурността, Съюзът е поел ангажимент за укрепване на световните търговски партньорства, диверсифициране на веригите на доставки и осигуряване на достъп до суровини от критично значение и чисти енергийни източници. Тези приоритети са подкрепени от хоризонтални способстващи фактори, а именно опростяването на нормативната уредба, задълбочаването на единния пазар, финансирането на конкурентоспособността, както и изграждането на съюз на спестяванията и инвестициите, насърчаването на уменията и качествените работни места и по-добрата координация на политиките на ЕС. Компасът за конкурентоспособността е уеднаквен с европейския семестър и гарантира, че икономическите политики на държавите членки са съобразени със стратегическите цели на Комисията, като се създава единен подход към икономическото управление, който подход насърчава устойчивия растеж, иновациите и устойчивостта в целия Съюз.

([4]) Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета от 27 февруари 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2021/241 във връзка с главите за REPowerEU в плановете за възстановяване и устойчивост и за изменение на регламенти (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) 2021/1060 и (ЕС) 2021/1755 и Директива 2003/87/ЕО (ОВ L 63, 28.2.2023 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) Решение за изпълнение от 13 юли 2021 г. на Съвета за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Дания (ST 10154/2021).

([6]) Решение за изпълнение на Съвета от 9 ноември 2023 г. за изменение на Решение за изпълнение от 13 юли 2021 г. за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Дания (ST 14473/2023).

([7]) Препоръка на Съвета от 21 януари 2025 г. за одобряване на националния средносрочен фискално-структурен план на Дания (ОВ C, C/2025/654, 10.2.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/654/oj).

([8]) Препоръка на Съвета от 13 май 2025 г. относно икономическата политика на еврозоната (ОВ C, C/2025/2782, 22.5.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

(8) През 2025 г. европейският семестър за координация на икономическите политики продължава да се развива успоредно с прилагането на МВУ. Пълното изпълнение на плановете за възстановяване и устойчивост продължава да е от съществено значение за изпълнението на приоритетите на политиката в рамките на европейския семестър, тъй като плановете спомагат за ефективното справяне с всички или значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за всяка държава препоръки, отправени през последните години. Тези специфични за всяка държава препоръки продължават да бъдат еднакво актуални и за оценката на изменените планове за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 21 от Регламент (ЕС) 2021/241.

(9) Специфичните за всяка държава препоръки за 2025 г. обхващат всички ключови предизвикателства на икономическата политика, които не са отразени в достатъчна степен в мерките, включени в плановете за възстановяване и устойчивост, като се вземат предвид съответните предизвикателства, установени в специфичните за всяка държава препоръки за периода 2019—2024 г.

(10) На 4 юни 2025 г. Комисията публикува доклада за Дания за 2025 г. В него беше оценен напредъкът на Дания в изпълнението на съответните специфични за нея препоръки и беше направен преглед на изпълнението от страна на Дания на плана за възстановяване и устойчивост. Въз основа на този анализ в доклада за страната бяха посочени най-неотложните предизвикателства, пред които е изправена Дания. В него бяха оценени също напредъкът на Дания при прилагането на Европейския стълб на социалните права и постигането на водещите цели на Съюза за 2030 г. в областта на заетостта, уменията и намаляването на бедността и социалното изключване, както и напредъкът в постигането на целите на Обединените нации за устойчиво развитие.

Оценка на годишния доклад за напредъка

(11) На 21 януари 2025 г. Съветът препоръча следните максимални темпове на растеж на нетните разходи за Дания: 5,0 % през 2025 г., 5,7 % през 2026 г., 3,8 % през 2027 г. и 2,9 % през 2028 г., което съответства на максималните кумулативни темпове на растеж, изчислени спрямо 2023 г. от 12,6 % през 2025 г., 18,9 % през 2026 г., 23,5 % през 2027 г. и 27,1 % през 2028 г. На 30 април 2025 г. Дания представи своя годишен доклад за напредъка ([9]) по спазването на препоръчаните максимални темпове на растеж на нетните разходи и изпълнението на реформите и инвестициите в отговор на основните предизвикателства, посочени в специфичните за държавата препоръки в рамките на европейския семестър. Годишният доклад за напредъка за 2025 г. отразява също шестмесечното докладване на Дания относно напредъка, постигнат при изпълнението на нейния план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 27 от Регламент (ЕС) 2021/241.

(12) Агресивната война на Русия срещу Украйна и последиците от нея представляват екзистенциално предизвикателство за Европейския съюз. Комисията препоръча да се задейства по координиран начин националната клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за да се подкрепят усилията на ЕС за постигане на бързо и значително увеличение на разходите за отбрана, като това предложение беше приветствано от Европейския съвет на 6 март 2025 г. След искането на Дания на 30 април 2025 г., на 8 юли 2025 г. Съветът, по препоръка на Комисията, прие препоръка, която позволява на Дания да се отклони от препоръчаните максимални темпове на растеж на нетните разходи и да ги надхвърли ([10]).

(13) Въз основа на данните, потвърдени от Евростат ([11]), излишъкът на сектор „Държавно управление“ на Дания се е увеличил от 3,3 % от БВП през 2023 г. на 4,5 % през 2024 г., докато консолидираният дълг на сектор „Държавно управление“ е намалял от 33,6 % от БВП в края на 2023 г. на 31,1 % в края на 2024 г. Според изчисленията на Комисията тези промени съответстват на растеж на нетните разходи от 3,3 % през 2024 г. В годишния доклад за напредъка Дания изчислява растежа на нетните разходи през 2024 г. на 5,1 %. Комисията изчислява, че растежът на нетните разходи е бил по-нисък, отколкото в годишния доклад за напредъка. Разликата между изчисленията на Комисията и оценките на националните органи се дължи на по-високата оценка на Комисията за цикличния компонент на разходите за обезщетения за безработица. Разликата се обяснява с различия методиката, тъй като Дания използва национален метод (а не общоприетия метод), разчитащ на данни, различни от наблюдението на работната сила. Въз основа на оценките на Комисията фискалната позиция ([12]), която включва разходи, финансирани както на национално равнище, така и на равнище ЕС, е била рестриктивна с 0,5 % от БВП през 2024 г.

([9]) Годишните доклади за напредъка за 2025 г. са на разположение на адрес: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([10]) Препоръка на Съвета от 8 юли 2025 г., която позволява на Дания да се отклони от препоръчаните максимални темпове на растеж на нетните разходи, определени от Съвета съгласно Регламент (ЕС) 2024/1263 (ОВ C, C/2025/3963, 20.8.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3963/oj).

([11]) Евростат-Euro Indicators, 22.4.2025 г.

([12]) Фискалната позиция се определя като мярка за годишната промяна в основната бюджетна позиция на сектор „Държавно управление“. Тя има за цел да оцени икономическия импулс, произтичащ от фискалните политики, както тези, които са финансирани на национално равнище, така и тези, които се финансират от бюджета на ЕС. Фискалната позиция се измерва като разликата между: i) средносрочния потенциален растеж и ii) промяната в първичните разходи без дискреционните мерки по отношение на приходите, включително разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) от Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на Съюза.

(14) Според годишния доклад за напредъка в макроикономическия сценарий в основата на бюджетните прогнози на Дания се предвижда растеж на реалния БВП от 2,3 % през 2025 г., а ХИПЦ-инфлацията се очаква да бъде 2,0 % през 2025 г. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. се предвижда реалният БВП да нарасне с 3,6 % през 2025 г. и с 2,0 % през 2026 г., а ХИПЦ-инфлацията да бъде 1,6 % през 2025 г. и 1,5 % през 2026 г.

(15) В годишния доклад за напредъка се предвижда излишък на сектор „Държавно управление“ от 0,8 % от БВП през 2025 г., а съотношението на дълга на сектор „Държавно управление“ към БВП се очаква да намалее до 30,0 % до края на 2025 г. Тези промени съответстват на растеж на нетните разходи от 8,2 % през 2025 г. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. се предвижда излишък на сектор „Държавно управление“ от 1,5 % от БВП през 2025 г. Намаляването на излишъка през 2025 г. отразява главно по-високите нетни първични разходи, финансирани на национално равнище, включително разходите за отбрана, и по-ниските приходи, включително приходите от данъка върху доходите от пенсии. Според изчисленията на Комисията тези промени съответстват на растеж на нетните разходи от 10,0 % през 2025 г. Тези по-високи прогнози за растежа на нетните разходи, отколкото в годишния доклад за напредъка, се дължат на различни допускания относно цикличния компонент на обезщетенията за безработица, както и на базовите ефекти. Разликата между излишъка на сектор „Държавно управление“ в прогнозите на Комисията и Дания се дължи на по-ниската прогноза на Комисията за държавните разходи, по-специално разходите за отбрана, при които профилът на разходите все още не е напълно уточнен. Въз основа на оценките на Комисията фискалната позиция, която включва разходи, финансирани както на национално равнище, така и на равнище ЕС, се очаква да бъде експанзионистична с 2,6 % от БВП през 2025 г. Съотношението на дълга на сектор „Държавно управление“ към БВП се очаква да намалее до 29,7 % от БВП до края на 2025 г.

(16) Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. се очаква разходи на сектор „Държавно управление“ в размер на 0,0 % от БВП да бъдат финансирани с безвъзмездна подкрепа („безвъзмездни средства“) от Механизма за възстановяване и устойчивост през 2025 г. в сравнение с по-малко от 0,1 % от БВП през 2024 г. Разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа от Механизма за възстановяване и устойчивост, ще продължат да дават възможност за висококачествени инвестиции и реформи за повишаване на производителността без пряко въздействие върху салдото и дълга на сектор „Държавно управление“ на Дания.

(17) Разходите за отбрана на сектор „Държавно управление“ в Дания възлизаха на 1,2 % от БВП през 2021 г., 1,2 % от БВП през 2022 г. и 1,8 % от БВП през 2023 г. ([13]) Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. разходите за отбрана се очаква да бъдат 2,1 % от БВП през 2024 г. и 3,0 % от БВП през 2025 г. Това съответства на увеличение с 1,8 процентни пункта от БВП в сравнение с 2021 г. Периодът, през който се задейства националната клауза за дерогация (2025—2028 г.), позволява на Дания да промени приоритетите на държавните разходи или да увеличи държавните приходи, така че трайно по-високите разходи за отбрана да не застрашат фискалната устойчивост в средносрочен план.

(18) Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. нетните разходи за отбрана се очаква да нараснат с 10,0 % през 2025 г. и 13,6 % кумулативно през 2024 г. и 2025 г. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. растежът на нетните разходи на Дания през 2025 г. се очаква да бъде над препоръчания максимален темп на растеж, което съответства на отклонение ([14]) от 2,1 % от БВП в годишно изражение. При разглеждането на 2024 г. и 2025 г. заедно кумулативният темп на растеж на нетните разходи също се очаква да бъде над препоръчания максимален темп на растеж, което съответства на отклонение от 0,5 % от БВП. Прогнозираното отклонение обаче е в рамките на гъвкавостта на националната клауза за дерогация въз основа на текущите прогнози за разходите за отбрана.

(19) Годишният доклад за напредъка не включва бюджетни прогнози за периода след 2025 г. Въз основа на мерките на политиката, известни към крайната дата за изготвяне на прогнозата, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. се предвижда излишък на сектор „Държавно управление“ от 0,6 % от БВП за 2026 г. Намалението на излишъка през 2026 г. отразява главно растежа на разходите, включително разходите за отбрана. Тези промени съответстват на растеж на нетните разходи от 5,4 % през 2026 г. Въз основа на оценките на Комисията фискалната позиция, която включва разходи, финансирани както на национално равнище, така и на равнище ЕС, се очаква да бъде експанзионистична с 0,7 % от БВП през 2026 г. Комисията предвижда съотношението на дълга на сектор „Държавно управление“ към БВП да намалее до 29,4 % до края на 2026 г.

Основни предизвикателства пред политиката

(20) В съответствие с член 19, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/241 и критерий 2.2 от приложение V към него планът за възстановяване и устойчивост включва широк набор от взаимно подсилващи се реформи и инвестиции, които трябва да бъдат изпълнени до 2026 г. Очаква се те да спомогнат за ефективното справяне с всички или със значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за държавата препоръки. В този кратък срок приключването на ефективното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост, включително главата за

([13]) Евростат, държавни разходи по Класификацията на функциите на държавното управление (КОФОГ). Поради методологични различия между определенията на КОФОГ и НАТО разходите, основани на определението на КОФОГ, може да се различават от разходите, основани на определението на НАТО.

([14]) От 2026 г. тези цифри ще се появяват в контролния общ баланс, установен в член 22 от Регламент (ЕС) 2024/1263.

REPowerEU, е от съществено значение за повишаване на дългосрочната конкурентоспособност на Дания през екологичния и цифровия преход, като същевременно се гарантира социална справедливост. В съобщението на Комисията „NextGenerationEU — Пътят към 2026 г.“, прието на 4 юни 2025 г., се изяснява приложимият график за приключването на Механизма и се предоставят насоки на държавите членки за постигането на максимална ефективност на изпълнението до 31 август 2026 г., включително относно начините за по-нататъшно рационализиране на техните планове за възстановяване и устойчивост, излагат се основните варианти, които да бъдат взети предвид при преразглеждането им, и се подчертава значението на внимателното съвместно планиране при подаването на последните искания за плащане през 2026 г. Систематичното участие на местните и регионалните органи, социалните партньори, гражданското общество и други съответни заинтересовани страни продължава да бъде от съществено значение, за да се гарантира широка ангажираност за успешното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост.

(21) Изпълнението на програмите на политиката на сближаване, които включват подкрепа от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Фонда за справедлив преход (ФСП) и Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+), се ускори в Дания. Важно е да продължат усилията, за да се гарантира бързото изпълнение на тези програми, като същевременно се увеличи максимално тяхното въздействие на място. Дания вече предприема действия в рамките на програмите си по политиката на сближаване, за да повиши конкурентоспособността и растежа, като същевременно засилва социалното сближаване. Съществува обаче възможност за допълнително повишаване на квалификацията на работната сила и за подобряване на регионалната конкурентоспособност, като се вземат предвид и различията между градските и селските райони. В съответствие с член 18 от Регламент (ЕС) 2021/1060 от Дания се изисква — като част от междинния преглед на фондовете на политиката на сближаване — да направи преглед на всяка програма, като вземе предвид, наред с другото, предизвикателствата, посочени в специфичните за държавата препоръки за 2024 г. С предложенията на Комисията, приети на 1 април 2025 г. ([15]), срокът за представяне на оценка – за всяка програма – на резултатите от междинния преглед се удължава за след 31 март 2025 г. В тях също така се предоставят възможности за гъвкавост, за да се ускори изпълнението на програмите, както и стимули за държавите членки да разпределят ресурси за пет стратегически приоритетни области на Съюза, а именно конкурентоспособността в областта на стратегическите технологии, отбраната, жилищното настаняване, устойчивостта на водните ресурси и енергийния преход, както и за инвестиции в умения в приоритетни сектори, като същевременно се запазва акцентът върху лицата в най-уязвимо положение в програмите по линия на ЕСФ+.

(22) Платформата за стратегически технологии за Европа (STEP) предоставя възможност за инвестиране в ключов стратегически приоритет на ЕС, като се укрепва конкурентоспособността на ЕС. Средствата по STEP се насочват чрез 11 съществуващи фонда на ЕС. Държавите членки могат също така да допринесат за програмата InvestEU в подкрепа на инвестициите в приоритетни области. Дания би могла да използва оптимално тези инициативи в подкрепа на разработването или производството на технологии от критично значение, включително чисти технологии с ефективно използване на ресурсите.

(23) Освен икономическите и социалните предизвикателства, разгледани в плана за възстановяване и устойчивост и други фондове на ЕС, Дания следва ефективно да посрещне останалите предизвикателства, свързани с иновациите и растежа, декарбонизацията и устойчивостта на икономиката, недостига на умения несъответствия между търсените и предлаганите умения, както и с жилищното настаняване.

(24) Равнищата на производителност в Дания са сред най-високите в ЕС. Налице е обаче нарастваща разлика в производителността между големите предприятия и малките и средните предприятия (МСП). Това показва слабости в степента на разпространение на технологичния напредък. Освен това инвестициите в НИРД са съсредоточени в няколко големи дружества. Улесняването на разпространението на технологии и засилването на сътрудничеството между големите и малките предприятия и научноизследователските институции, особено в сектори с нововъзникващ потенциал като квантовите изчислителни технологии, космическите технологии и отбраната, предоставя възможност за включване на повече дружества в научноизследователски и иновационни дейности и за повишаване на производителността сред дружествата от всякакъв размер. Въпреки постигнатия напоследък напредък подобряването на достъпа до рисков капитал и частен капитал, както и подобряването на рамковите условия за първоначални публични предлагания, биха могли да спомогнат за стимулиране на инвестициите в иновативни дружества и за подпомагане на разрастването на дейностите.

(25) Дания се ангажира да постигне амбициозни цели в областта на климата и енергетиката. Държавата е лидер във внедряването и производството на технологии за нулеви нетни емисии, по-специално технологии за вятърна енергия и технологии за улавяне и съхранение на въглерод. Дания се отличава с изключителна степен на навлизане на възобновяемите енергийни източници в структурата на производството на електроенергия: през 2024 г. 88 % от електроенергията в Дания е била произведена от възобновяеми източници, а вятърната енергия е съответствала на 58 %. Въпреки тези постижения, неотдавнашните търгове за допълнителен капацитет от най-малко 3 гигавата вятърна енергия от разположени в Северно море инсталации не успяха да привлекат интереса на предприемачите, което впоследствие доведе до анулиране на търговете за още 3 гигавата вятърна енергия от разположени в датските

([15]) Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на регламенти (ЕС) 2021/1058 и (ЕС) 2021/1056 по отношение на специални мерки за справяне със стратегически предизвикателства в контекста на междинния преглед – COM(2025) 123 final.

териториални води инсталации. Това подчертава необходимостта от благоприятна среда за дружествата в сектора и евентуална промяна на тръжните условия. В този контекст на 19 май 2025 г. беше обявено политическо споразумение относно „рамки за търг за три вятърни парка в морето“, в което се предвиждат предстоящи търгове за вятърна енергия от разположени в морето инсталации за допълнителен капацитет от най-малко 3 GW, които да отговаря на условията за държавна подкрепа. Освен това би било от полза за Дания да предприеме бързи действия по препоръките, отправени от националния екип по енергийните кризи (NEKST), за рационализиране и ускоряване на процедурите за издаване на разрешения и административните процедури за внедряване на вятърна и слънчева енергия на сушата.

(26) Електроенергията е представлявала приблизително една пета от крайното потребление на енергия страната през 2023 г. — дял, който е останал относително стабилен през последното десетилетие. Високият дял на възобновяемите енергийни източници в структурата на производството на електроенергия на Дания означава, че съществува значителен потенциал за допълнителна електрификация в различните сектори, за да се спомогне за намаляване на общите емисии на парникови газове и да се даде възможност на потребителите да се възползват от предимствата на производството на енергия от възобновяеми източници на достъпни цени. По-голямото вътрешно търсене на електроенергия също така засилва дългосрочните икономически аргументи за това предприемачите да увеличават капацитета за енергия от възобновяеми източници, като по този начин се стимулират допълнителни инвестиции и растеж в сектора на чистата енергия. За да се постигне по-висока степен на електрификация и навлизане на енергията от възобновяеми източници, е необходимо да се модернизира електроенергийната мрежа и да се насърчават решения за чиста гъвкавост както по отношение на търсенето, така и на предлагането, като например акумулиране, разпределено производство на енергия от възобновяеми източници и реакция на потреблението. През декември 2024 г. тематична работна група в рамките на NEKST издаде препоръки за ускоряване на разширяването на електроенергийната мрежа. Беше постигнато политическо споразумение по някои от тези препоръки, в което се определят три области, в които процедурите за издаване на разрешения за електроенергийна инфраструктура биха могли да бъдат опростени. Ангажиментите, съдържащи се в споразумението, са положителна стъпка напред, но бързото изпълнение на по-широк набор от препоръки на NEKST продължава да бъде от решаващо значение, за да се гарантира, че управлението на мрежата е в състояние да отговори на бъдещите нужди с по-висок капацитет на инсталиране на енергия от възобновяеми източници и по-голямо търсене на електроенергия. По отношение на гъвкавостта Дания би могла допълнително да насърчи акумулирането на енергия, притежавано от крайните потребители, и участието на пазара в разпределените енергийни ресурси и в услуги за балансиране и гъвкавост.

(27) Секторът на селското стопанство в Дания е един от основните източници на емисии на парникови газове в страната, обхванати от Регламента за разпределяне на усилията ([16]). Интензивните селскостопански практики причиняват също прекомерно отмиване на хранителните вещества и оттичане на води от обработваемите площи, което има сериозни последици за здравето на почвите и за водните и морските екосистеми. Ето защо повишаването на устойчивостта на хранително-вкусовия сектор е от ключово значение за постигането на целите в областта на климата, както и за възстановяването на влошеното биологично разнообразие и екосистеми. На 18 ноември 2024 г. правителството постигна широко политическо споразумение за „зелена Дания“ с повечето опозиционни партии. Очертаните в споразумението мерки, допълнени от други инициативи в рамките на стратегическия план на Дания за общата селскостопанска политика и плана за възстановяване и устойчивост, имат за цел да подобрят устойчивото земеползване и управление на земите в страната. Бързото изпълнение и привеждане в действие на договорените мерки сега са от ключово значение за постигане на амбициозните цели в областта на климата и околната среда, определени в споразумението, както и за гарантиране на конкурентоспособност и социална справедливост.

(28) Въпреки неотдавнашните усилия Дания продължава да е изправена пред предизвикателства при прехода към по-силна кръгова икономика и подобряването на своите политики за управление на отпадъците. Според последните налични данни на Евростат страната е на второ място по обем на генерираните в ЕС хранителни и битови отпадъци на човек, а процентът на кръгово използване на материалите и на рециклиране на битовите отпадъци остава под средния за ЕС, без ясен знак за възходяща тенденция. Преминаването към въвеждане на система за разделно събиране за всички потоци от отпадъци в повечето общини в Дания и към прилагане на по-строги правила за управление на търговските отпадъци, считано от януари 2025 г., е положителна стъпка напред. Освен това планът за действие на Дания за кръгова икономика от 2021 г. включва набор от мерки за предотвратяване и управление на отпадъците по цялата кръгова верига за създаване на стойност. Необходими са обаче допълнителни действия, особено за намаляване на производството и изгарянето на отпадъци, за замяна на изгарянето на отпадъци с по-екологосъобразни източници за генериране на топлина в националните районни отоплителни системи и за увеличаване на степента на събиране и рециклиране на отпадъците от електрическо и електронно оборудване.

(29) Датският пазар на труда е свит и е свързан с недостиг на умения и несъответствия между търсените и предлаганите умения, което потенциално възпрепятства заетостта и растежа. Недостигът на умения е особено широко разпространен при някои професии в областта на здравето, сред специалистите в областта на ИКТ, квалифицираните работници в строителството и други сектори, включително секторите, свързани с екологичния преход. За да се справи с този недостиг, през последните години Дания се възползва от притока на чуждестранни работници. По-нататъшен напредък в справянето с този недостиг на умения може да бъде постигнат чрез ефективно преодоляване на неравенствата в областта на образованието и обучението. Делът на прежде временно напускащите училище нараства

([16]) Регламент (ЕС) 2023/857 на Европейския парламент и на Съвета от 19 април 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2018/842 за задължителните годишни намаления на емисиите на парникови газове за държавите членки през периода 2021 – 2030 г., допринасящи за действията в областта на климата в изпълнение на задълженията, поети по Парижкото споразумение, и на Регламент (ЕС) 2018/1999 (ОВ L 111, 26.4.2023 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/857/oj).

през последните години и сега е по-висок от средния за ЕС; обръщането на тази тенденция би могло да спомогне за увеличаване на предлагането на работна ръка и за възможно намаляване на недостига на умения.

(30) През последните години изграждането на жилища с нестопанска цел изостава от планираното. Високите разходи за строителство, високите цени на жилищата, обитавани от собствениците, и силно регулираните пазари за отдаване под наем доведоха до постоянен недостиг на жилища на достъпни цени в големите градски райони и продължителни периоди на чакане за жилища с нестопанска цел. Отчасти в резултат на това значителна част от домакинствата, включително много млади хора, живеещи сами, се сблъскват с високи жилищни разходи. Строителството на жилища с нестопанска цел може да се увеличи, ако таванът за разходите за строителство е по-тясно съгласуван с пазарните цени,

ПРЕПОРЪЧВА на Дания да предприеме през 2025 г. и 2026 г. следните действия:

1. Да укрепи общите разходи и готовността в областта на отбраната и сигурността, като същевременно гарантира устойчивост на дълга в съответствие със заключенията на Европейския съвет от 6 март 2025 г. Да се придържа към максималните темпове на растеж на нетните разходи, препоръчани от Съвета на 21 януари 2025 г., като същевременно използва това, което е позволено съгласно националната клауза за дерогация за по-високи разходи за отбрана.

2. С оглед на приложимите срокове за навременното приключване на реформите и инвестициите по Регламент (ЕС) 2021/241, да гарантира ефективното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост, включително главата за REPowerEU. Да ускори изпълнението на програмите по политиката на сближаване (ЕФРР, ФСП, ЕСФ+), като стъпва, когато е подходящо, върху възможностите, предлагани от междинния преглед. Да използва оптимално инструментите на ЕС, включително възможностите, предоставени от InvestEU и платформата за стратегически технологии за Европа, за да подобри конкурентоспособността.

3. Да отстрани разликата в производителността между големите и малките предприятия чрез подпомагане на МСП да въвеждат иновации и да внедряват нови технологии, особено в сектори с нововъзникващ потенциал. Да насърчава иновативните предприятия чрез подобряване на достъпа до рисков капитал и частен капитал и рамковите условия за първоначални публични предлагания.

4. Да намали зависимостта от изкопаеми горива чрез подпомагане на чистото и ефективно производство и използване на енергия и чрез ускоряване на електрификацията във всички сектори. Да отговори на нарастващите нужди от търсене и гъвкавост чрез предоставяне на стимули за необходимото модернизиране на електроенергийната мрежа по отношение на преноса и разпределението и чрез насърчаване на реакция на потреблението, акумулиране на енергия и други решения за чиста гъвкавост. В съответствие с планираните мерки да намали интензивността на селскостопанските и земеделските дейности. Да укрепи кръговата икономика и политиките за управление на отпадъците чрез насърчаване на предотвратяването на отпадъците и повторната употреба на битови и други отпадъци, увеличаване на процента на рециклиране, намаляване на хранителните отпадъци и преминаване от изгаряне на битови отпадъци за генериране на топлина към използване на по-чисти източници.

5. Да преодолее недостига на умения, за да се отговори на нуждите на пазара на труда, включително чрез засилване на действията за справяне с неравенствата по отношение на постигането на резултати в образованието и обучението и за гарантиране на предоставянето и придобиването на уменията, необходими за екологичния и цифровия преход. Да приложи мерки за подобряване на финансовата достъпност на жилищата.

Съставено в Брюксел на 8 юли 2025 година.

За Съвета

Председател

S. LOSE